

Edisonstraat 65

**hier woonde
ARIËN ADRIANUS GORTER
vermoord bij
KAMP AMERSFOORT
op 23-04-1945
20 jaar oud**

Ariën Adrianus Gorter wordt geboren in Amersfoort op 23 januari 1925. Hij heeft één jonger zusje. Als Rien nog maar negen jaar oud is overlijdt zijn vader. In 1934 komt op nr. 69 het gezin Waalewijn wonen. Rien en buurjongen Nico Waalewijn, worden goede vrienden. Ook Riens moeder komt regelmatig bij het gezin Waalewijn thuis. In de oorlog raken Rien en Nico betrokken bij het verzet. Als ze samen, in opdracht van Rinus van 't Eind, Duitse troepenbewegingen aan de Dorresteinseweg aan het tellen zijn, worden ze gearresteerd. Het is 20 april 1945, de oorlog is bijna afgelopen. Eén dag eerder is Kamp Amersfoort zelfs al door de Duitsers overgedragen aan het Rode Kruis. Toch worden Rien en Nico weggevoerd naar villa 't Huys te Kalkwegh aan Laan 1914. Ook Rinus van 't Eind en zijn vader worden opgepakt en bij de twee jongens opgesloten. Op 23 april worden de gevangenen zonder vorm van proces in de tuin van de villa gefusilleerd en daar begraven.

Edisonstraat 69

**hier woonde
NICOLAAS WAALEWIJN
vermoord bij
KAMP AMERSFOORT
op 23-04-1945
19 jaar oud**

Nicolaas Waalewijn wordt geboren op 3 mei 1925 in Amsterdam. Hij is de derde in een hecht gezin met vier kinderen. Vooral met zijn jongste zusje Leny trekt Nico veel op. Het gezin verhuist in 1934 naar de Edisonstraat 69 in Amersfoort. Nico is een veelzijdige jongen, kan goed tekenen, is sportief en speelt piano. Met zijn zusje Leny speelt hij vaak quatermains. Hij kan ook goed leren en gaat naar het Baarns Lyceum. Hij wil Frans gaan studeren. In de oorlog raakt Nico betrokken bij het verzet. Samen met zijn vriend en buurjongen Rien Gorter is hij, in opdracht van Rinus van 't Eind, Duitse troepenbewegingen aan het tellen als hij op 20 april 1945 wordt gearresteerd. Zij worden allebei weggevoerd naar villa 't Huys te Kalkwegh aan Laan 1914. Ook Rinus van 't Eind en zijn vader worden opgepakt en bij de twee jongens opgesloten. Op 23 april worden de gevangenen zonder vorm van proces in de tuin van de villa gefusilleerd en daar begraven. In het gezin Waalewijn heeft de dood van Nico een diepe wond geslagen, die tot op de dag van vandaag voelbaar is.

Voltastraat 55

FRIEDRICH WILHELM KAMP
vermoord in
AUSCHWITZ
op 06-09-1944
49 jaar oud

Fritz Kamp komt op 8 juli 1895 in Krefeld ter wereld. Hij trouwt in 1932 met Inge Meyer en ze krijgen twee zoons: Rolf in 1934 en Nikolaus in 1937. Boven het leven van de Joden in Duitsland hebben zich intussen zeer dreigende wolken samengepakt. Voor Fritz en Inge is het de reden om met het gezin en de ouders van Fritz een vertrek naar Nederland te plannen op 10 november 1938. In Amersfoort vinden ze een woning in de Voltastraat. Maar ook hier zijn ze niet veilig. Fritz duikt in juli 1942 met Inge onder in Stoutenburg; de jongetjes gaan naar een ander onderduikadres. NSB-verraad wordt hem echter noodlottig. Op 23 mei 1944 pakken vier Amersfoortse politieagenten de onderduikers en de onderduikgevers op. Drie dagen later komen ze in doorgangskamp Westerbork aan. Op 3 september gaat de 49-jarige Fritz Kamp op transport naar Auschwitz. Vermoedelijk is hij daar direct na aankomst op 6 september 1944 vergast.

Voltastraat 53

hier woonde
SALLI VAN OS
vermoord in
AUSCHWITZ
op 30-09-1942
36 jaar oud

Salli van Os werkt in 1937 bij de Erdalfabriek in Amersfoort. Hij woont met zijn vrouw en zijn dochtertje op dit adres: Voltastraat 53. Vanaf 1940 krijgen Joden te maken met een groot aantal maatregelen van de bezetter die hen isoleert van de rest van de bevolking en ook hun werkmogelijkheden worden beperkt. Vanaf juli 1942 beginnen de deportaties. Salli en zijn gezin krijgen al snel een oproep voor Westerbork. Op 20 augustus 1942 komen ze aan in het doorgangskamp en de volgende dag gaan ze op transport naar Auschwitz. Op 30 september 1942 wordt Salli van Os vermoord in de gaskamers van Auschwitz. Na de oorlog keren 4 Joodse werknemers niet terug bij de Erdal. Een van hen is Salli van Os. Zijn naam staat gegraveerd in een kleine plaquette die in de fabriek is opgehangen, ter nagedachtenis. De plaquette is in 2012 ternauwernood gered uit de inboedel van de inmiddels gesloten Erdalfabriek.

Voltastraat 53

**hier woonde
BETSIE VAN OS-VAN THIJN
vermoord in
AUSCHWITZ
op 23-08-1942
35 jaar oud**

Betsie van Thijn verhuist met man Salli op 2 maart 1937 van de Geulstraat in Amsterdam naar een ruime woning in de Voltasstraat in Amersfoort. Salli werkt hier op het kantoor van de Erdalfabriek. Een klein jaar later wordt Betsie moeder van een dochtertje, Betty Rosa. De oplopende internationale spanningen door de agressieve nazipolitiek maken het leven echter onzeker. Voor de ouders van Betsie is dat vermoedelijk de reden om eind 1939 bij Betsie en haar gezin in te trekken. Als de bezetter hier eenmaal aan de macht is, blijken de Joden overgeleverd te zijn aan antisemitische willekeur en vervolging. Vanaf juli 1942 vertrekken er Jodentransporten via Westerbork naar de vernietigingskampen. Betsie wordt samen met haar man en haar 4-jarige dochtertje Betty Rosa al op 20 augustus 1942 weggevoerd naar Kamp Westerbork. De volgende dag gaan ze op transport naar Auschwitz. Betsie en Betty Rosa worden hier op 23 augustus 1942 vermoord.

Voltastraat 53

**hier woonde
BETTY ROSA VAN OS
vermoord in
AUSCHWITZ
op 23-08-1942
4 jaar oud**

Betty Rosa van Os is pas vier als ze op 23 augustus 1942 samen met haar moeder in Auschwitz wordt vermoord. Ze is geboren in Amersfoort op 12 januari 1938. Haar ouders zijn een jaar eerder vanwege het werk van haar vader Salli uit Amsterdam hier naar toe verhuisd. Ze wonen in het lommerrijke Leusderkwartier in de Voltastraat, op nummer 53. Op een foto uit 1941 staat ze trots met haar step, klaar om weg te stappen. Een lief klein meisje met een krullenbol, naast de wat verlegen kijkende buurjongen Nico Kamp, en zich allebei niet bewust hoe zeer hun leven wordt bedreigd. Op 21 augustus 1942 wordt Betty Rosa met haar moeder Betsie gedeporteerd vanuit Kamp Westerbork naar Auschwitz. Twee dagen later is ze daar vergast.

Voltastraat 53

**hier woonde
BENJAMIN VAN THIJN
vermoord in
SOBIBOR
op 16-04-1943
72 jaar oud**

De 34-jarige diamantslijper Benjamin van Thijn is na zijn huwelijk met Heintje Hamburger in 1905 in Amsterdam gaan wonen en hier worden zijn kinderen geboren: Emanuel in 1905 en Betsie in 1906. Als hij op 30 mei 1939 Amsterdam achter zich laat, en met zijn vrouw intrekt bij zijn dochter Betsie en haar gezin hier in de Voltastraat, heeft hij zijn werkzame leven achter de rug. Bijna vier jaar later moet Benjamin zich met zijn vrouw melden in Westerbork. Zijn dochter Betsie en haar gezin is hem voorgegaan. Ze zijn in augustus 1942 vergast in Auschwitz. Benjamin en Heintje komen 8 april 1943 aan in Westerbork. Op 13 april 1943 worden ze gedeporteerd naar Sobibor. In de trein van het zevende transport naar dit vernietigingskamp bevinden zich 1204 mannen, vrouwen en kinderen. Van hen keert niemand terug. Benjamin van Thijn is 72 jaar als hij op 16 april 1943 wordt vergast in Sobibor.

Voltastraat 53

**hier woonde
HEINTJE VAN THIJN-
HAMBURGER
vermoord in
SOBIBOR
op 16-04-1943
61 jaar oud**

Heintje Hamburger komt op 9 september 1881 in Amsterdam ter wereld. Heintje groeit op met zes zussen op in het gezin van Emanuel Hamburger en Esther van Duijn. Op haar 23e trouwt ze met diamantslijper Benjamin van Thijn. In 1939 verhuist Heintje met Benjamin naar Amersfoort. Ze gaat inwonen bij haar dochter Betsie, haar schoonzoon Sallie en hun dochtertje Betty Rosa in de Voltastraat, in het Leusderkwartier. Haar zoon Emanuel blijft met een jong gezin achter in Amsterdam. Op dinsdag 13 april 1943 gaat de 61-jarige Heintje van Thijn-Hamburger samen met haar man vanuit Westerbork op transport naar Sobibor. Bij aankomst in Sobibor op 16 april 1943 worden ze onmiddellijk vergast. Van het gezin van Heintje Hamburger weet alleen haar zoon Emanuel met zijn vrouw en kinderen de verschrikkingen van de oorlog te overleven. In 1950 emigreren ze naar Melbourne, Australië.

Scheltemalaan 5

**hier woonde
SABELLA JOHANNA
POLAK-BEEM
vermoord in
AUSCHWITZ
op 26-03-1944
55 jaar oud**

Sabella Johanna Polak-Beem is geboren op 23 november 1888 te Zevenbergen. Bella huwt in 1917 in Amsterdam met Michel Polak. Het echtpaar blijft kinderloos. Vanaf april 1937 wonen ze op Scheltemalaan 5. Echtgenoot Michel krijgt in 1942 ontslag bij de gemeente Amersfoort. Waarschijnlijk duikt Bella onder bij haar buurvrouw Emma van Dillewijn en wordt mogelijk daar gepakt. Met een straftransport is zij op 17 maart 1944 in Kamp Westerbork terecht gekomen en op 23 maart 1944 gedeporteerd met transport nummer 91 naar Auschwitz en vermoord op 26 maart 1944. Haar echtgenoot overleeft de oorlog in onderduik.

Scheltemalaan 3

**hier woonde
EMMA VAN DILLEWIJN
vermoord in
RAVENSBRÜCK
op 06-03-1945
44 jaar oud**

Emma van Dillewijn is geboren op 2 november 1900 te Rostock. Zij is ongehuwd en werkt als inspectrice pleegzorg voor Maatschappij Zandbergen in Amersfoort. Op de Scheltemalaan zijn dan de kindertehuizen Korhoen en Zandwijk en dichtbij Treekerbergje en het Orthuis. Emma bezoekt pleeggezinnen in het land en heeft hierdoor een groot netwerk om kinderen en onderduikers onder te brengen. De politiefunctionarissen Cabalt en Beumer krijgen opdracht tot huiszoeking op adres Scheltemalaan 3. Uit het oorlogsdagboek van Zandbergen: "8 Maart 1944 Arrestatie Emmy van Dillewijn; bombardement Soesterberg. In beslagneming stal en kantoortje van de baas." Emma wordt gearresteerd wegens verbergen van zeven joodse onderduikers. Beneden in huis treffen ze twee oudere joodse dames aan die zich verborgen hielden in een kast en boven nog vijf joden. Allen tussen de 44 en 61 jaar. Op 9 september 1944 wordt Emma via Kamp Westerbork gedeporteerd naar Ravensbrück onder kampnummer 66811. Daar is zij overleden op 6 maart 1945. Het oorlogsdagboek vermeldt op 25 mei 1945, wanneer de directeur levend terug is uit Dachau: "De post komt met stapels tegelijk binnen uit alle delen van het land. Nog niets bekend over Mej. Emmy van Dillewijn."

Scheltemalaan 3

**hier herdenken we
HANS GERD ANGRESS
vermoord in
SCHOPPINITZ
op 31-10-1943
20 jaar oud**

Hans Gerd Angress is geboren op 30 april 1923 in Charlottenburg, Berlijn. Hij is de oudste van vier kinderen. Hij vlucht naar Nederland en komt via Zevenaar, Rotterdam en een jongenstehuis in Arnhem op 8 juli 1941 bij Zandbergen. Hij woont in Tehuis 1 (nu adres: Waterdaal 2) en werkt als timmermansknecht bij aannemersbedrijf Hertzinger & Schimmel op Kapelweg 12. Zijn inschrijfkaart vermeldt: "Timmerman waarschijnlijk geen gelukkige keus. Geknipt voor letterzetter. Eerder geschikt voor meubelmaker of machine-industrie dan bouwvakken. Misschien fabriekswerk." Ruim een jaar later, op 18 augustus 1942 moet hij naar Westerbork. Uit het oorlogsdagboek van Zandbergen op 24 september 1942: "Een pakje kleeren, kaas en roggebroomd gaat naar Hans Angress." Van Westerbork is hij op 2 oktober 1942 gedeporteerd naar Kosel en op 5 oktober 1942 naar Schoppenitz in Polen. Volgens akte 598 van 18 december 1951 van het Ministerie van Justitie is hij op 31 oktober 1943 vermoord in Schoppinitz. Broers Klaus en Walter en zus Ingeborg vluchten ook naar Nederland. Alleen Walter overleeft en vertrekt naar Amerika.

Scheltemalaan 3

**hier herdenken we
CORNELIA MARIA KLEIN
vermoord in
SOBIBOR
op 21-05-1943
16 jaar oud**

Cornelia Maria Klein is geboren op 18 mei 1927 te Amsterdam. Zij is een dochter van Duifje Klein en tweede echtgenoot Cornelis van Schaik. In mei 1939 besluit de kinderrechtster tot ontheffing uit de ouderlijke macht en een uithuisplaatsing. Corrie woont dan in Tehuis Zandwijk en later in Treekerbergje van Zandbergen. Op haar inschrijf-kaart staat: "Advies: (pleeg)gezin met stevige leiding. Volkomen gezond." In eerste instantie gaat ze naar het Schoollaantje en krijgt vanaf 14 augustus 1942 een dagbetrekking bij Mevrouw Polak op Scheltemalaan 5. Op 22 augustus 1942 moet zij vanwege de joodse verordening verhuizen naar Huize Dinah aan de Amstel 254 in Amsterdam. Zij is op 11 februari 1943 weggevoerd naar Kamp Westerbork en gedeporteerd op 18 mei 1943 met transport nummer 64 met 2511 personen naar Sobibor en op 21 mei 1943 vermoord. Beide ouders, zusje Agatha en broer Johannes zijn allen vermoord in verschillende concentratiekampen.

Scheltemalaan 3

**hier herdenken we
ERICH JULIUS WEIL
vermoord in
AUSCHWITZ
op 30-09-1943
16 jaar oud**

Erich Julius Weil is geboren op 23 januari 1926 in Leipzig. Zijn moeder is overleden en haar broer Dr. P. Cronheim in Amsterdam, neemt de zorg tijdelijk over. Vanaf 13 februari 1941 woont Erik in Tehuis 1 (nu Waterdaal) en later in tehuis 2, Zandwijk op de Scheltemalaan. Samengevat komt het medisch rapport neer op "lichamelijk gezond" en in 1942 wordt hij ingeënt tegen difterie. Erik is werkzaam bij Ab Gruys. Op 18 augustus 1942 wordt Erik opgepakt en weggevoerd naar Kamp Westerbork en gedeporteerd op 21 augustus 1942 met transport nummer 12 met 1008 personen naar Auschwitz en vermoord op 30 september 1942. Één gezinslid heeft de oorlog overleefd.

Leusderweg 181

hier woonde
RECHA HELLMANN-FRANK
vermoord in
SOBIBOR
op 09-04-1943
59 jaar oud

Recha Hellmann-Frank is geboren op 26 oktober 1883 te Edelfingen en gehuwd met Max Hellmann. Recha en Max hebben in ieder geval een al volwassen dochter Helen. Deze dochter emigreert voor of direct na de oorlog naar Amerika. Recha is samen met haar man via Kamp Vught en Kamp Westerbork gedeporteerd met transport nummer 57 naar Sobibor en op 9 april 1943 vermoord.

Leusderweg 181

hier woonde
MAX HELLMANN
vermoord in
SOBIBOR
op 09-04-1943
56 jaar oud

Max Hellmann is geboren op 24 december 1886 te Gunzenhausen. Hij is gehuwd met Recha Frank en is van beroep koopman in rijwielen. We weten weinig van dit echtpaar. Al in 1933 komt Max met zijn vrouw naar Nederland. Via verschillende adressen in Rotterdam komt in hij in oktober 1940 naar Amersfoort en woont eerst in bij de familie Gorter op de Edisonstraat 65. Vanaf december 1940 woont het echtpaar in bij Van der Spaa op de Leusderweg. Nog geen twee jaar later dwingt de bezetter hem naar Amsterdam te vertrekken en heeft daar als laatste adres Trompenburgerstraat 125^{III} hoog. Max is weggevoerd naar Kamp Vught op 26 februari 1943 en vervolgens op 31 maart 1943 naar Kamp Westerbork. Op 6 april 1943 is hij samen met zijn vrouw gedeporteerd met transport nummer 57 naar Sobibor en op 9 april 1943 vermoord.

Leusderweg 254

**Hier woonde
SAMUEL SIEBE MELLEMA
vermoord in
GRAMSBERGEN
op 05-04-1945
30 jaar oud**

Samuel Siebe Mellema wordt geboren op 16 september 1914 in Amsterdam. Zijn twee zussen en een broer zijn eerder in Port Elisabeth, Zuid-Afrika geboren. Sinds 1923 woont het gezin in Amersfoort. Zijn alleenstaande moeder Hendrica Clasina Govaars heeft een drogisterij hier op de Leusderweg. Bij het uitbreken van de oorlog is Samuel als sergeant gelegerd op de Grebbeberg. Na de capitulatie weigert hij zich over te geven aan de Duitsers. Samuel sluit zich aan bij de Nijmeegse knokploeg Theo Dobbe. De drogisterij aan de Leusderweg wordt het contactadres van illegale activiteiten en opslagplaats van de Oranjekrant en Vrij Nederland. Zijn schuilnaam is Bertus. Ook zijn vrouw Nel Haksteeg spant zich in voor het verzet. Kort voor de bevrijding neemt hij deel aan een actie van de Binnenlandse Strijdkrachten, een bundeling van verzets-groepen, in Gramsbergen. Samuel en nog drie verzetslieden bewaken daar een brug over de Vecht om te voorkomen dat de terugtrekkende Duitsers deze opblazen. Op 5 april 1945 ontstaat een vuurgevecht waarbij alle vier om het leven kwamen. Samuel is op slag dood.

Pascalstraat 8

**hier woonde
JACOB SAMUEL WITSTEIN
vermoord in
AUSCHWITZ
op 06-09-1944
64 jaar oud**

Jacob Samuel Witstein is de oudste van zeven kinderen. Hij wordt in 1879 geboren in Dordrecht en brengt daar zijn jeugd door. Als hij 35 is, trouwt hij met de tien jaar jongere Alexandrina Elisabeth Chérie Drunet. In 1920 wordt in Rotterdam de dochter van Jacob en Alexandrina geboren, Sonja Fortunette. Na nog 12 jaar in Den Haag te hebben gewoond, komt het gezin in de Pascalstraat 8 in Amersfoort terecht. Jacob Samuel is dan handelsagent in herenmode. Met zijn vrouw en dochter vormt hij een hecht gezin. In de oorlog duikt het gezin onder in Den Haag. Maar in juni 1944 worden ze gearresteerd. Ze worden weggevoerd naar Kamp Westerbork en op 3 september 1944 alle drie met het laatste transport naar Auschwitz gedeporteerd. Bij aankomst op 6 september worden Jacob Samuel en zijn vrouw Alexandrina vermoord. Dochter Sonja overleeft Auschwitz. Van de vijf broers en zussen die Jacob Samuel nog had, overleeft slechts de jongste de oorlog. De andere zijn allen in Auschwitz vermoord.

Pascalstraat 8

**hier woonde
ALEXANDRINA
ELISABETH CHÉRIE
WITSTEIN-DRUNET
vermoord in
AUSCHWITZ
op 06-09-1944
55 jaar oud**

Alexandrina Elisabeth Chérie Drunet wordt geboren in Arnhem op 5 september 1889. Zij is de dochter van een roomskatholieke, Franse wijnhandelaar en een Nederlandse, joodse moeder. Ze heeft één oudere broer. Alexandrina is pas vier jaar oud als haar vader overlijdt. Als ze 25 is trouwt ze met de tien jaar oudere Jacob Sa-muel Witstein. In 1920 wordt in Rotterdam hun dochter Sonja Fortunette geboren. Sonja maakt haar gymnasium af in Amersfoort. Alexandrina's boekenkast heeft Sonja's liefde voor literatuur aangewakkerd. Tussen moeder en dochter bestaat een innige band. Dan breekt de oorlog uit. Alexandrina duikt met man en dochter onder, maar ze worden opgepakt. Vanuit Westerbork worden zij alle drie met het laatste transport naar Auschwitz gedeporteerd. Bij aankomst op 6 september worden Alexandrina en haar man vermoord. Dochter Sonja overleeft Auschwitz. Zij gaat neerlandistiek studeren en maakt een wetenschappelijke carrière. In 1975 wordt zij benoemd tot hoogleraar Nederlandse letterkunde in Leiden. Zij overlijdt op 11 juli 1978, op 58-jarige leeftijd. Alexandrina's broer en zijn vrouw worden in Auschwitz vermoord, evenals hun twee zonen. Hun dochter overleeft de oorlog.

Jan van der Heijdenstraat 19

**hier woonde
ELIAZAR PINTO
vermoord in
SOBIBOR
op 26-03-1943
47 jaar oud**

Eliazar Pinto, die soms Eli, maar meestal Piet wordt genoemd, is de zoon van een herenboer en stierenfokker uit het Groningse Winschoten. Hij heeft een oudere broer en een jonger zusje. Piet gaat bij zijn vader in de veehandel werken. In de crisistijd, begin 30-er jaren, gaat het bedrijf failliet. Piet is inmiddels getrouwd met Rie Behr en gelukkig kan hij in de fietsenfabriek van zijn schoonvader aan de slag als vertegenwoordiger. Het echtpaar gaat in Groningen wonen en krijgt daar twee dochters. In 1938 verhuizen ze naar de Jan van der Heijdenstraat 19 in Amersfoort. Dan breekt de oorlog uit. In 1942 moeten alle Joden zich in Amsterdam melden. Piet is van plan hieraan gehoor te geven. Maar zijn vrouw Rie vertrouwt het niet en regelt een onderduikadres voor hun twee dochters. Zijzelf en Piet komen in een pension in Den Haag terecht. Na een inval worden ze opgepakt. Rie weet te ontsnappen, maar Piet wordt op 12 maart 1943 naar Kamp Westerbork gebracht. Op 23 maart 1943 wordt hij op transport naar Sobibor gezet en bij aankomst op 26 maart vermoord. Rie en de twee dochters overleven de oorlog, evenals Piets moeder, zijn broer en zijn zus.

Jan van der Heijdenstraat 13

**hier woonde
FLORENTIUS JACOBUS
ABRAHAM CALKOEN
vermoord in
ORANIENBURG
op 03-05-1942
58 jaar oud**

Jonkheer Florentius Jacobus Abraham Calkoen is één van de zeven Amersfoorters die in het 'eerste OD-proces' ter dood worden veroordeeld. De Ordedienst, afgekort OD, is een illegale organisatie van militairen, oud-militairen en burgers die in het begin van de oorlog ontstaat. Zij saboteren Duitse netwerken en verzamelen inlichtingen over de vijand, om die naar Engeland te kunnen sturen. De organisatie wordt al in 1941 geïnfiltreerd, wat vele arrestaties tot gevolg heeft. Floris Calkoen is kapitein in het leger. Hij is getrouwd met Catharina Doornbos en het echtpaar heeft geen kinderen. Floris raakt in de oorlog bij de Ordedienst betrokken. Op 30 september 1941 wordt hij gearresteerd en tot 12 maart 1942 gevangen gezet in het 'Oranjehotel' in Scheveningen.

Daarna wordt hij overgebracht naar Kamp Amersfoort. In het paviljoen van het Berghotel vindt het 'eerste OD-proces' plaats. Het is niet meer dan een schijnproces. Vanuit Utrecht worden hij en 71 andere ter dood veroordeelde OD-leden naar concentratiekamp Sachsenhausen bij Oranienburg afgevoerd. Op zondagmorgen 3 mei worden zij daar man voor man met een schot in de nek gedood.

Pasteurstraat 21

hier woonde
CHRISTIANUS FRANCISCUS
JOHANNES BOERS
vermoord in
ORANIENBURG
op 03-05-1942
52 jaar oud

Christiaan Boers komt na de militaire academie in Breda in Amersfoort terecht. In 1921 woont hij met een jong gezin op de Utrechtseweg 100. Na een scheiding trouwt hij in 1933 opnieuw. Christiaan is dan al bevorderd tot 'Kapitein der Infanterie'. In 1940 heeft Boers het commando over 250 man bij de Stelling Kornwerderzand, een van de weinige plaatsen in West-Europa waar de Duitsers tijdens de Blitzkrieg niet weten door te breken. Na de capitulatie sluit hij zich aan bij de Ordedienst. In 1941 volgt een golf van arrestaties binnen de OD. Boers is een van de gearresteerden. In het '1e Ordedienst Proces', wordt hij beschuldigd van spionage en wapensmokkel en krijgt de doodstraf. In de nacht voor zijn executie schrijft hij aan zijn zonen Henk en Dirk dat hij 'zijn straf zwaar vindt, maar geen spijt heeft van zijn daad'. Christiaan Boers is op 3 mei 1942 geëxecuteerd in het Kommando Oranienburg.

Buijs Ballotstraat 11

hier woonde
HERMANUS LAMMERS
vermoord in
SCHERPENZEEL
op 15-12-1944
22 jaar oud

Herman Lammers is geboren op 27 november 1922 in Amersfoort en groeit op in een groot gezin. Na de lagere school gaat hij naar de MULO op de Leusderweg, en daarna naar de MTS in Utrecht. In 1944 komt de bezetter opnieuw met een bevel voor mannen tussen de 17 en 40 jaar om zich te melden voor de arbeidsinzet in Duitsland. Veel mannen willen niet, en gaan ook niet en verdwijnen 'in de onderduik'. Ook Herman duikt onder, samen met zijn neef, op de boerderij van Pieter Veenendaal. Veenendaal zit in het verzet en de twee neven laten zich vermoedelijk inschakelen voor kleine hand- en spandiensten. Verraad door een loslippige evacu e wordt op 15 december 1944 alle aanwezige mannen op de boerderij fataal. Die dag valt de Feldgendarmerie de woning binnen. Tijdens de huiszoeking doen de twee jonge onderduikers nog een vergeefse vluchtpoging. Herman Lammers wordt daarbij neergeschoten en dodelijk getroffen.

Buijs Ballotstraat 37

**HIER WOONDE
BERNHARD JAKOB DE BEER
vermoord in
AUSCHWITZ
na 01-11-1944
41 jaar oud**

Bernhard Jakob de Beer is nog geen drie jaar oud als zijn vader in 1906 bij een autoongeluk om het leven komt. Met zijn moeder en zijn zusje keert hij vanuit Brussel, waar zijn vader zou gaan werken, terug naar Rotterdam. In 1926, op 23-jarige leeftijd, vertrekt hij als bedrijfsleider naar La Louvière in België. Datzelfde jaar trouwt hij met de Nederlandse Sara Roza Blom. In 1931 komen ze naar Amersfoort. Hier worden zoon Charles en dochter Maryse geboren. Vanaf 1938 wonen ze op Buys Ballotstraat 37. Bernhard Jakob, die Teddy wordt genoemd, werkt als vertegenwoordiger bij de Amersfoortse Essencefabriek Polak. Zoon Charles kan zich nog de schitterende groene Citroën herinneren die zijn vader in die tijd had. Als ze in 1942 moeten onderduiken, gaan de kinderen naar twee verschillende adressen. Ze zullen zo de oorlog overleven. Teddy en zijn vrouw duiken onder in Den Haag. Teddy kan er echter niet tegen opgesloten te zitten en met zijn vrouw vertrekt hij naar Brussel. Als Teddy zich in juni 1944 buiten waagt wordt hij gearresteerd, overgebracht naar Mechelen en vervolgens gedeporteerd naar Auschwitz. Daar wordt hij na 1 november 1944, exacte datum onbekend, vermoord. Zijn vrouw Sara Roza overleeft de oorlog en wordt in 1947 met hun twee kinderen herenigd.

Ariën Adrianus Gorter
Nicolaas Waalewijn
Friedrich Wilhelm Kamp
Salli van Os
Betsie van Os-vanThijn
Betty Rosa van Os
Benjamin van Thijn
Heintje van Thijn-Hamburger
Sabella Johanna Polak-Beem
Hans Gerd Angress
Cornelia Maria Klein
Erich Julius Weil

Emma van Dillewijn
Recha Hellmann-Frank
Max Hellmann
Samuel Siebe Mellema
Jacob Samuel Witstein
Alexandrina Elisabeth Chérie Witstein-Drunet
Eliazar Pinto
Florentius Jacobus Abraham Calkoen
Christianus Franciscus Johannes Boers
Hermanus Lammers
Bernhard Jakob de Beer

Voor deze driëntwintig personen zijn Herdenkingsstenen gelegd op 20 Februari 2019.

Het was de achttiende serie steenleggingen in Amersfoort.

Er zullen in Amersfoort nog rond de 30 stenen worden geplaatst.

De Herdenkingsstenen zijn gedenktekens bij de huizen van inwoners van Amersfoort die in de Tweede Wereldoorlog door de nazi's zijn vermoord. Het zijn zwart granieten stenen waarin de naam, plaats en datum van overlijden en leeftijd van de slachtoffers is gegraveerd.

De Stichting Herdenkingsstenen Amersfoort heeft voor de financiering van veel reeds gelegde stenen en voor alle nog resterende stenen de toezegging van de Balm Family Foundation. Voor al onze andere activiteiten zoals de organisatie van de steenonthullingen, onderhoud en vervanging van stenen, publiciteit en onderwijs en onderhoud website zijn wij afhankelijk van giften. Wilt u het werk van de Stichting Herdenkingsstenen Amersfoort steunen? Uw donatie is zeer welkom. Wij hebben een culturele ANBI status waardoor uw giften fiscaal aftrekbaar kunnen zijn. Bestuur en vrijwilligers worden voor hun werkzaamheden niet betaald.

Bankrekening IBAN is:

NL 56 RABO 0134 7789 95

ten name van Stichting Herdenkingsstenen Amersfoort.

Comité van Aanbeveling

Rolf van As
drs. Lydia Edelkoort-van der Vlerk
drs. Hans S. Joosten
ds. Alke Liebich
ing. Willemien Meershoek
mr. Aart Veldhuizen
drs. Frans Zwarts

voorzitter Ondernemers Binnenstad Amersfoort
stafmedewerker educatie Museum Flehite Amersfoort
oud-voorzitter Joodse Gemeente Amersfoort
predikant Johanneskerk Amersfoort
directeur Kamp Amersfoort
notaris te Amersfoort
vice-voorzitter Katholieke Raad Kerk en Jodendom (KRI)
